

איגוד הכדורסל בישראל בית הדין העליון

לפני הדיינים:

השופט, פרופ' עודד מודריק, נשיא ביה"ד העליון
עמנואל סלע, עו"ד, חבר בית הדין העליון
נתן מינקוביץ', עו"ד, חבר בית הדין העליון

עתירה של: מ.ב גלבווע/עפולה (הליגה לאומית)
ע"י עו"ד עירן שושני

נגד

1. איגוד הכדורסל בישראל
ע"י היועצת המשפטית עו"ד רונית אמיר – יניב
2. בני הרצליה [בני השרון כדורסל בע"מ (חל"ץ)] (הליגה הלאומית)
3. הפועל "פרשקובסקי" חיפה (הליגה הלאומית)
ע"י עו"ד יורם גורי

פ ס ק ד ין

נסיבות העתירה

1. ביום 13.3.2020 הודיע משרד התרבות והספורט לאיגוד הכדורסל על הקפאת פעילות ענפי ספורט שמאופיינים במגע גופני. בעקבות זה שלח האיגוד ביום 14.3.2020 הזמנה לחברי ההנהלה לישיבה דחופה שתתקיים ביום 16.3.2020 שבה יתקיים "דיון קצר לגבי המשך העונה".
2. ביום 16.3.2020 בשעת צהרים התכנסה הישיבה. הגיעו עשרה מכלל עשרים ותשעה חברי ההנהלה. חלקו האחד של הדיון התייחס להוצאת עובדים לחל"ת בעקבות הפסקת פעילות ענף הכדורסל. חלקו השני של הדיון עסק ב"מצב הליגות" ובהקשר לליגה הלאומית התקבלה, פה אחד, החלטה בת שלושה רכיבים:
(א) "לאור הנחיית משרד התרבות והספורט ומשרד הבריאות המונעות את האפשרות להתאמן ולנהל משחקי כדורסל כסדרם, נאלצת ההנהלה להודיע בזאת על סיום הליגה הלאומית לגברים בצילום מצב הטבלת הנוכחית";

איגוד הכדורסל בישראל בית הדין העליון

- (ב) "האיגוד חוזר על החלטתו¹ בדבר העלאת שתי הקבוצות הראשונות לליגת על";
(ג) "בעונה זו, לא תהיינה יורדות מלאומית לארצית" ["ההחלטה"]
3. כפועל יוצא מן ההחלטה נקבעו קבוצות בני הרצליה [בני השרון כדורסל בע"מ (חל"ץ)] ("בני הרצליה") ו- הפועל חיפה פרשקובסקי ("הפועל חיפה"), שניצבו בשני המקומות הראשונים בטבלה, כקבוצות שעולות לליגת העל.
4. ביום 17.3.2020 שיגרה העותרת קבוצת מ.כ גלבווע/עפולה ["העותרת" או "עפולה"] פנייה אל יו"ר האיגוד מר עמירם הלוי ובה דרישה לבטל את ההחלטה שהיא "נמהרת", "שרירותית" ולוקה בפגמים נוהליים ומהותיים חמורים. בסיס הפנייה נעוץ בכך שההחלטה משפיעה באופן ישיר על מעמדה של עפולה. עפולה ניצבת במקום הרביעי בטבלת הליגה הלאומית, אחרי אליצור יבנה שבמקום השלישי, בפער של נקודה אחת משתי הקבוצות המובילות. כיון שנותרו 4 מחזורי משחקים וכן גמר-סל (play-off) שמקיף סדרת משחקים נוספת, לעותרת היה סיכוי לא מבוטל, אלמלא ההכרזה על סיום משחקי הליגה, להיות מדורגת במקום המזכה בעלייה לליגת העל.
5. ביום 25.3.2020 שלחה היועצת המשפטית תשובה מנומקת, בשם האיגוד, שדחתה את הדרישה על כל נימוקה.
6. ביום 6.4.2020 הגישה העותרת, את העתירה דנן.
7. ביום 22.4.2020 התכנסה הנהלת האיגוד לדיון שבמסגרתו אושררה ההחלטה ["ההחלטה המאשררת"]. בישיבה נכחו 26 מכלל 29 חברי ההנהלה. ההחלטה המאשררת התקבלה פה אחד.
8. משהוגשה העתירה ביקשנו את תגובת איגוד הכדורסל ואת תגובתן של בני הרצליה והפועל חיפה כקבוצות שעשויות להיפגע מתוצאות הדיון בעתירה.
9. ביום 21.4.2020 התקבלו תגובות הפועל חיפה ובני הרצליה. ביום 28.4.2020 התקבלה תגובת האיגוד וביום 3.5.2020 התקבלה תשובת העותרת לתגובות הללו.

¹ בראשית העונה קיבל האיגוד החלטה שהקבוצות שתסיימנה בשני המקומות הראשונים תעלינה לליגת העל.

איגוד הכדורסל בישראל בית הדין העליון

עיקרי טיעון העותרת

10. העותרת מציבה את טיעוניה על שני אדנים (שני פנים, כלשונה) שמכוונים לביטול ההחלטה מעיקרה. אדן אחד הן קבוצת טענות המשקפות אי תקינות מנהלית דיונית. האדן השני הן קובץ טענות שחותרות מהותית מתחת לפני שיקול הדעת שבבסיס ההחלטה, תוכנה ותוצאתה.

אי תקינות מנהלית דיונית

11. ישיבת ההנהלה שבה התקבלה ההחלטה כונסה תוך משלוח הודעה מקדימה (הזמנה) של יומיים בלבד. התקנון מורה כי ההזמנה תומצא לחברי ההנהלה לפחות 5 ימים קודם לדיון. הישיבה כונסה תוך הפרת הוראת התקנון. הטעם לכך ברור. כינוס חפוז, ללא התראה מוקדמת מספקת, עלול להקטין מאד את מספר המשתתפים ובכך לאפשר למיעוט מקרב חברי ההנהלה "לשלוט" בהחלטה ובתכניה.

12. הישיבה קוימה בהשתתפות 10 מקרב 29 חברי ההנהלה. לפי התקנון המניין החוקי (קוורום) המאפשר את פתיחת הישיבה הוא של רוב חברי ההנהלה (היינו לפחות 15 חברים). בהעדר מניין חוקי התקנון מורה להמתין 30 דקות ולאחר מכן ניתן לפתוח את הישיבה גם בהעדר מניין חוקי. בדנן הפרוטוקול, שנראה כמסמך חלקי בלבד, לא מספק הוכחה להמתנה הנדרשת. כיון שהוכחת התקינות מוטלת על האיגוד, העדר ראיה חותר מתחת לפני תקינות הישיבה.

13. בישיבה נטלו חלק לכל הפחות שניים שהם בעלי עניין ישיר בתוצאת הדיון. ראש וראשון להם הוא אלדד אקוניס, חבר ההנהלה המכהן כיו"ר בני הרצליה. בני הרצליה היא אחת משתי הנהנות מן ההחלטה. יו"ר הקבוצה נטל חלק בישיבה חרף היותו לוקה במשוא פנים (bias) מובנה. העותרת מציינת "במידת הזהירות הנדרשת" שלפי הידוע לה אקוניס היה "למצער² מאד פעיל בהובלה להחלטה שהתקבלה".

השני הוא רון וורטיצקי יו"ר קבוצת מכבי רחובות מן הליגה הארצית. ההחלטה קבעה את סיום פעילות הליגה תוך "צילום מצב" של הטבלה, בלי עליה ובלי ירידה. מן הליגה הזאת אמורה הייתה לעלות לליגה הלאומית קבוצה אחת בלבד. מאחר שמכבי רחובות ניצבה במקום השני היה לה עניין מסוים בהחלטה והשתתפות יו"ר הקבוצה בדיון היא בגדר ניגוד עניינים של ממש.

14. ההחלטה המאשררת אינה יכולה לרפא את פגמי ההחלטה. האיגוד לא הציג את פרוטוקול הישיבה המאשררת. לא ברור אם יש פרוטוקול. ממילא אין כל דרך לבחון את שיקול הדעת

² צריך להיות "למרבה הצער" ולא למצער (או למצער) שפירושו לכל הפחות או לפחות

איגוד הכדורסל בישראל בית הדין העליון

שבבסיס החלטה המאשררת ואין לדעת את מידת ההשפעה של המשתתפים בעלי העניין. ככל הנראה הנהלת האיגוד הבינה, לאחר מעשה, את פגמי החלטה והיא ביקשה, באורח מלאכותי להכשיר את המעשה הפסול.

שיקול דעת מהותי פגום ובלתי סביר באורח קיצוני

15. החלטה בדבר "צילום מצב" הטבלה שעה שנותרו מחזורי משחקים רבים עד סיום עונת המשחקים, היא מלאכותית ובלתי ספורטיבית בעליל. משנה תוקף לדבר שעה שאין ולא היה כל הכרח לקבל החלטה כזאת. הפסקת הפעילות הייתה פועל יוצא מהנחיות הממשלה ועל כן לא ניתן להשיג. אולם הנחיות הממשלה לא כפו הכרזה על סיום משחקי הליגה. נדרשה הפסקה זמנית בלבד.

16. מנהלת ליגת העל, ליגות משחקי כדור אחרות בישראל, ליגות הכדורסל באירופה, קיבלו החלטות בדבר הפסקה זמנית של המשחקים עד להתבהרות המצב. התייחסות דומה הייתה גם בהחלטה בהקשר לשאר הליגות. פרט לליגה הלאומית שביחס אליה הייתה הכרזה מסיימת, הורה האיגוד על הפסקה זמנית בכל יתר הליגות תוך קביעה שאם תהיה אפשרות לחדש את המשחקים, תישקל המתכונת הסבירה לכך.

17. מה מותר הליגה הלאומית מיתר הליגות? מדוע רק בה התקבלה החלטה מסיימת? מהו הגיון החלוקה בין עולות, תוך צילום מצב אקראי, לבין הקפאת הירידה? ההחלטה אינה מבארת דבר ואי אתה יכול להעלות בדעתך נימוק כלשהו זולת הגשמת מאווים של הקבוצות שבראש, שנציג של אחת מהן ניצב על מקבלי החלטה ושותף להם להטותם לכיוון הרצוי לו.

18. העותרת דוחה את הנימוק המוזכר כעת, שאין לו כל עיגון בהחלטה שנשען על עזיבת השחקנים הזרים. הליגה הלאומית היא "ליגה מקצוענית" ששחקנים זרים ו"מתאזרחים" משולבים בה ואלה מיהרו לעזוב את הארץ ולחזור לארצותיהם. השבתם ארצה, כך הטענה, לשם חידוש הליגה ספק אפשרית ובלעדיהם קשה לקיים מסגרת תחרותית הולמת את אופי הליגה ומותאמת לה.

העותרת טוענת שניתן להחזיר את הזרים או לערוך את המחזורים שנותרו ללא זרים (בכך יישמר האיזון בין הקבוצות). הא ראייה שביחס לליגת העל שבה משחקים שחקנים זרים רבים יותר מאשר בליגה הלאומית, לא התקבלה, עד הנה, החלטה על סיום המשחקים.

19. בשעה שדברים אלה נכתבים כבר התחולל שינוי מהותי בהנחיות הממשלה. פעילות הספורט מתחדשת, בענף הכדורגל כבר הוחלט על חידוש משחקי הליגה בתוך כמה שבועות ומנהלת ליגת

איגוד הכדורסל בישראל בית הדין העליון

העל בכדורסל יושבת בימים אלה על המדוכה, כדי לקבל החלטה על חידוש המשחקים. העותרת העבירה לעיונו מידע מעדכן וביקשה מאיתנו לתת את הדעת לפרסומים מעדכנים בתקשורת.

20. המציאות המתחדשת לנגד העיין חושפת את מידת הנמהרות של ההחלטה.

עיקרי טיעון האיגוד

21. האיגוד טוען שהעתירה לוקה בשיהוי ושלא נפל פגם בהחלטה הן במישור המנהלי-דיוני והן במישור שיקול הדעת המהותי.

שיהוי

22. ההחלטה התקבלה ביום 16.3.2020. העתירה הוגשה 21 ימים לאחר מכן, ביום 6.4.2020. במקום להגיש עתירה מיידית, בחרה העותרת בפנייה אל יו"ר הנהלת האיגוד. העותרת יודעת שזו אינה דרך שמוליכה לביטול ההחלטה. אילו ערכה העותרת מייד את עתירתה, אפשר היה (לפי החלטת בית הדין העליון) לעצור את יציאת הזרים את ישראל ולמנוע את השפעת הדבר על חידוש המשחקים.

תקינות מנהלית

23. הנהלת האיגוד נאלצה להתכנס בדחיפות מרבית נוכח הנחיית משרד הספורט בדבר הפסקת פעילויות ענפי הספורט. ישיבת ההנהלה לא יכלה להשתהות. הזימון המוקדם הוא פרי אילוץ. פרט לכך קוימו כל דרישות התקנון. פתיחת הישיבה נדחתה בחצי שעה כדי שניתן יהיה לקיים אותה בלי קשר למספר המשתתפים. הישיבה קוימה בשעת צהרים שהיא שעה סבירה להתכנסות ממין זה. מכל מקום נערכה כעבור 3 שבועות ישיבה נוספת תוך מתן התראה תקנונית ובמניין משתתפים כמעט מרבי. ההחלטה המאשרת מייתרת את הטיעון המנהלי המתיחס לישיבת ההתכנסות הדחופה.

24. סברת באת כוח האיגוד היא שלפני ההנהלה עמדו רק שתי אפשרויות החלטה. האחת "להקפיא מצב" הן ביחס לעולות והן ביחס ליורדות. השנייה – ההחלטה שהתקבלה – להקפיא ירידה ולאפשר עלייה של שתי הקבוצות שאותה שעה נצבו בראש הטבלה.

25. טענת ניגוד העניינים נטענה בעלמא בלי טעם של ממש להצדיק אותה. ההנהלה מורכבת בחלקה ממלאי תפקיד ניהולי בקבוצות. ייצוג והשתתפות של גורמי הנהלה בקבוצות היא טבע הדבר שעה שמתגבשת הנהלה של איגוד שמקבלת מעשה יום-יום החלטה בת השפעה על הקבוצות. החלטות ההנהלה לעולם מכוונות אל הקבוצות וממילא משפיעות עליהן. טול והוצא מן

איגוד הכדורסל בישראל בית הדין העליון

ההנהלה את נציגי הקבוצות ותתקבל הנהלה זרה שיכולתה לנהל כדבעי את הענף מוטלת בספק. מכאן ששיתופם של ה"ה אקוניס ווורטיצקי בהנהלת האיגוד בכלל ובישיבות הנדונות בפרט היא מצב שנגזר מאופי העניינים שבהם ההנהלה עוסקת.

26. הנוכחות של אקוניס לא הייתה בעלת השפעה משמעותית ובוודאי שלא הכריעה את הכף. ההחלטה המאשררת מחלישה עוד יותר את משמעות ההשתתפות של אקוניס.

27. השתתפותו של וורטיצקי בישיבה חסרת כל זיקה לחלק ההחלטה הנוגע לליגה הלאומית שכן קבוצתו משתתפת במשחקי הליגה הארצית. ההחלטה לא גרעה ולא הוסיפה למעמדה של קבוצת מכבי רחובות.

שיקול דעת מהותי ראוי

28. ההחלטה מבטאת שיקול דעת סביר והגיוני ביותר בנסיבות המשבר הרפואי שהמדינה נקלעה אליו; משבר שהשפיע מייד על החלטה הכרחית של הפסקת פעילות ענפי הספורט ובכללם גם הכדורסל.

29. אסור היה לאיגוד להימנע מהחלטה על הפסקת המשחקים ואילו לעניין המשך המשחקים בעתיד עמדו לפני האיגוד שתי אפשרויות. אפשרות אחת הייתה הכרזה על סיום משחקי הליגה תוך צילום מצב הטבלה וקביעתו כתוצאה סופית ללא עליות וללא ירידה. האפשרות השנייה הייתה לקבל את ההחלטה שהתקבלה. שתי האפשרויות הללו אינן משפיעות על העותרת. היא איננה בגדר "נפגעת" מן ההחלטה לפיכך אין לה "זכות עמידה".

30. בנסיבות החלטת האיגוד שקולה וסבירה מאד. בליגה הלאומית משחקים זרים רבים (28 זרים + 12 "מתאזרחים"). חלקם מיהרו לעזוב את ישראל בלי כל יכולת למנוע מהם את הדבר. אחרים היו יכולים לעשות כן בהמשך אם יתבררו להם קשיים באיחוד עם משפחותיהם. האיגוד גם חשש מפני לקיחת אחריות על זרים במקרה של הדבקה. יתר על כן, אין ביטחון שניתן יהיה להחזיר את הזרים או את חלקם. במצב דברים זה עשוי להיפגע השוויון היחסי בין הקבוצות. קבוצה שתוכל להחזיר את הזרים שלה עשויה להיות חזקה באופן משמעותי יותר מקבוצה שלא הצליחה בכך.³

31. זה ועוד זה. קבוצה מחויבת על פי תקנון משחקי האליפות להעמיד, מראשית העונה, סגל שחקנים מתאים וראוי למשחקי הליגה. משנקבע סגל כזה אסור לקבוצה לשחרר שחקנים, בין

³ העותרת טוענת שביכולתה ובכוונתה להחזיר את שני הזרים ששיחקו בשורותיה.

איגוד הכדורסל בישראל בית הדין העליון

ישראלים ובין זרים, מבלי להציג "תחליף ראוי". על קבוצה שלא הציגה תחליף ראוי עלולה לחול חזקה של אי העמדת סגל מתאים [סעיף 52 של התקנון]. מתבקש שבנסיבות של חידוש משחקי הליגה, קבוצות שלא יצליחו להחזיר את השחקנים הזרים שלהן ולא יהיה לאל ידן להביא אחרים תחתם עשויות להיחשב כמפירות הוראת התקנון.

32. כללו של דבר מאחר שתופעת הקורונה חסרת תקדים ולא ניתן היה להתבסס על ניסיון קודם, ההחלטה שהתקבלה נשענת על אדני הסבירות. אמנם ניתן היה לקבל החלטה שמשמעותה "הקפאת מצב" מלאה; היינו אין עולות ואין יורדות. אולם ההחלטה לאפשר לשתי הקבוצות הראשונות לעלות לליגה העליונה צודקת יותר. צדקתה נובעת מכך שהיא נותנת שכר לעמלן של קבוצות שלאורך העונה, עד להפסקת המשחקים, הצליחו לשמר את מקומן בראשות הטבלה. ההצדקה נובעת גם מכך שבהבדל מ"קיפאון מוחלט" האפשרות לעלות, גם בנסיבות הנתונות, מעודדת ומתמרצת את ההנאה הספורטיבית של הקבוצות.

עיקרי הטיעון של המשיבות המצורפות

33. מן הראוי היה שהעותרת תצרף את בני הרצליה והפועל חיפה – כמי שעשויות להיות נפגעות בכוח מתוצאות העתירה – כמשיבות לעתירה. העותרת לא ראתה לעשות כן. בית הדין הורה לבקש את תגובת הקבוצות הללו ובכך הלכה למעשה הן צורפו כמשיבות לעתירה.

בני הרצליה

34. בני הרצליה טוענת שהיא לא רצתה דווקא בהחלטה של סיום הליגה. להיפך הקבוצה ביצעה זמן קצר לפני ההחלטה השקעות כספיות כבדות כדי לשדרג את יכולת הקבוצה. הקבוצה זקוקה להמשך המשחקים ולקהל שיבוא וישלם דמי כניסה. הקבוצה לא יזמה כל מהלך להפסקת המשחקים.

35. יו"ר הקבוצה אמנם השתתף בישיבת ההנהלה אך כשהגיעו לישיבה כבר היה ברור שאין הרבה אפשרויות ושהאיגוד רואה סיכון רב בהמתנה לבאות בלי החלטה וכן שהעדר החלטה יכביד מאד על הקבוצות במצבן הכספי.

36. ממילא לא יו"ר הקבוצה היה מי שהכווין את ההחלטה ולקולו הבודד לא הייתה השפעה בת ממש.

איגוד הכדורסל בישראל בית הדין העליון

הפועל חיפה

37. נוסף לטיעונים שנזכרו בתגובת האיגוד ובתגובת בני הרצליה מתארת הפועל חיפה בתגובתה את העובדה שהקבוצה שחררה את השחקנים הזרים, החזירה את הדירות השכורות וכלי הרב השכורים ו"סגרה" את הזכויות הכספיות של כל שחקניה. כך, יש לשער, נהגו גם קבוצות אחרות. לבד מכך הכנת העונה הבאה מצריכה התארגנות מראש בת מספר חודשים. אם יחודשו המשחקים כעת, תפגע עד כדי סיכול, הכנת העונה הבאה.

38. משמעות התיאור האמור היא שהחלטה כמות כ"מעשה עשוי". לא ניתן לגלגל את השטיח לאחור.

39. סבירות ההחלטה בולטת מתוך עצמה והיא מובלטת עוד יותר נוכח העובדה שליגות שונות בארץ (בענפים אחרים) וליגות לא מעטות באירופה קיבלו החלטה דומה. אין בסיס להשוות בין הליגה הלאומית לליגת העל כיון שזו ליגה שנהנית מאפשרויות כספיות גדולות לאין ערוך ולכן לקבוצות בה יש "אורך נשימה" גדול יותר

40. השוואת בין ההחלטה שהתקבלה לבין החלטה אפשרית אחרת (הקפאת עולות ויורדות) מראה את עדיפותה של הראשונה. שכן זו מהווה הכרעה ספורטיבית ("על הפרקט") (המאפשרת למי שבזמן הנתון של ההכרזה על סיום המשחקים הגיעו למקומות הראשונים, בזכות.

דיון

הטענה המקדמית - שיהוי

41. איננו רואים מקום לדוק פורתא בטענת השיהוי. ספק אם היה שיהוי כל עיקר. שכן פניית העותרת אל יו"ר הנהלת האיגוד, נעשתה ללא השתהות (תוך יום). דווקא האיגוד נצרך ל-8 ימים כדי להגיב. משהשהה האיגוד תגובתו יצר בכך מעין השתק כלפי טענת השיהוי שהוא הפנה כנגד בעל הדברים דידו.

42. מכל מקום, כפי שניתן יהיה להיווכח מן ההחלטה המסיימת דיון זה, לפרק הזמן שחלף בין ההחלטה לבין הגשת העתירה היו השלכות מעשיות (יציאת זרים, סיום התחשבנות עם שחקנים מאמנים וכיו"ב) שעשויות להשפיע בסופו של דבר על ההחלטה במתכונת שתוצע להלן.

נקודות המוצא

43. מוצא דיוננו הוא במושכלות נטועים שאיגוד הכדורסל הוא גוף דו-מהותי. היינו, חרף העובדה שהאיגוד הוא התאגדות (עמותה) שפועלת במישור הפרטי, אופיו הציבורי וההזנה הכספית הציבורית המשמעותית כופפים את האיגוד, פרט לדינים החלים במשפט הפרטי גם לדינים

איגוד הכדורסל בישראל בית הדין העליון

החלים במשפט הציבורי והמנהלי (דואליות נורמטיבית). נקודת מוצא זו אינה שנויה במחלוקת לפי שהיא מעוגנת בפסיקה מקיפה⁴.

44. מכאן שהאיגוד, כמוהו ככל רשות ממנהלית, מחויב לכך שהחלטותיו תתקבלנה: (1) על בסיס סמכותו לפי תקנוני האיגוד ובהתאמה לדין; (2) תוך שקילת שיקולים ענייניים (בהבדל משיקולים זרים); (3) על בסיס מידע שלם ככל שניתן להשיגו; (4) לאחר בחינה סבירה של אפשרויות סבירות; (5) עיגון החלטה בהנמקה המשקפת את סבירותה; (6) שקיפות שמתמצית בפרוטוקול המבטא את העמידה במערך המחויבויות האמורות

45. עד שאנו מחילים את הנחות המוצא על העניין נושא העתירה נציין שבחינתנו מכוונת לקיום הטכני-דיוני של ששה ראשי המחויבות האמורים. אינו דין ששיקול דעתנו הענייני יחליף את שיקול הדעת של הנהלת האיגוד. לשון אחר אם נשתכנע שבהחלטה מגולמים ששת ראשי המחויבות הללו, דין הוא שלא נתערב בהחלטה, אחד שלדעתנו זו החלטה טובה ואחד שלדעתנו זו החלטה רעה.

46. יתר על כן, בחינת החלטה צריכה להתייחס לשעתה. חוכמה המבוססת על נתונים שהתהוו לאחר מעשה ושהתהוותם לא הייתה צפויה באופן סביר, לא תועיל; אלא אם כן המציאות העכשווית עדיין מאפשרת עיון מחדש בהחלטה.

תקינות נוהלית - דיונית

47. שלוש נקודות בדיקה מצויות בגדרה של התקינות הנוהלית – דיונית: (א) הוראות התקנון; (ב) תהליך קבלת החלטה; (ג) ניגוד עניינים.

הוראות התקנון

48. הזימון לשיבה נשלח אל חברי ההנהלה יומיים לפני הדיון. זימון קצר מועד כזה נוגד את תקנון היסוד שמנחה לשלוח זימון לכל המאוחר חמישה ימים לפני הדיון. איננו מקלים ראש בחובה לקיים את הוראות התקנון, אך בנסיבות הזמן והמקום ונוכח ההכרח לקבל את אישור ההנהלה להפסקת המשחקים לאלתר, נראה כי הפרה זו כשהיא לעצמה לא יכולה לחרוץ את גורל העתירה.

⁴ למשל: ע"א 674/89 טורטן נ' ההתאחדות לספורט בישראל; ה"פ (ת"א) 38875-11-16 סיעת עוז נ' איגוד הכדורסל; ה"ם (ת"א) 1027-02 אביב גלעדי הפקות נ' ההתאחדות לכדורגל; ה"פ (ת"א) 414-06 ערוץ הספורט נ' ההתאחדות לכדורגל

איגוד הכדורסל בישראל בית הדין העליון

49. הודעת באת כוח האיגוד שהייתה המתנה בת 30 דקות נוכח היעדר מניין מצביעים מספיק, מספקת. אין ראייה אחרת שמוכיחה כי התקנון הופר בנקודה זו.

תהליך קבלת החלטה

50. הזימון לדיון נושא כותרת של: "דיון בנושא הקפאת המשחקים בענף הכדורסל". המנכ"ל החתום על הזימון מדווח בו שהאיגוד "קיבל החלטה להפסיק לאלתר את כל ליגות הכדורסל בארץ...עד הודעה חדשה וזאת במטרה לשמור על בריאותם של השחקנים וגו'". המנכ"ל מזמין כל חבר הנהלה שמעוניין להגיע לשיבה שבה "נקיים דיון קצר לגבי המשך העונה" (ההדגשה שלנו. בית הדין).

51. פרוטוקול הדיון, בחלקו השני ששייך לענייננו, מלמד על "דיון בנושא ליגה לאומית כליגה מקצוענית עם שחקנים זרים" אך תוכנו אינו מתאר דיון כל עיקר. הפרוטוקול מסתפק בציון ההחלטה בלבד. לא ברור אם הוצגו למשתתפים נתוני בסיס כלשהם. לא ברור אם נשקלו אפשרויות שונות. לא ברור אם הועמדה שאלה לדיון והאם מישהו מן הנוכחים חברי הנהלה השמיע את דברו. הפרוטוקול אינו מסביר כלל מדוע התקבלה ההחלטה בת התוכן המצוין בפרוטוקול.

52. הפרוטוקול מתיישב עם הזימון לקיים "דיון קצר". אכן יש דיון קצר שהוא תכליתי, ענייני ומקיף את כל הנחוץ. ויש דיון ארוך שכל הדברים בו הם בבחינת "אילני סרק, קולם הולך" [בראשית רבה]. הראשון ודאי עדיף ובלבד שהתקיימו בו כל מאפייני הדיון הנחוצים.

53. אולי לא למותר להצביע על כך שהזימון לדיון שנשלח בבהילות (אמנם הכרחית) עלול, על פי נוסחו, לטעת במקבלי ההזמנה רושם שמדובר בדיון זניח; עניין של מה בכך. על כן "נקיים דיון קצר בהמשך העונה" (לא רומז אפילו על אפשרות סיום העונה והשלכותין ביחס לעליות או ירידות) ולפיכך גם האפשרות להגיע לכל מי "שמעוניין להגיע"⁵.

ניגוד עניינים

54. פשוט וברור שהשתתפותו של אלדד אקוניס בחלק הדיון שנוגע באופן ישיר ואפילו בלעדי לקבוצתו, הייתה השתתפות שחותרת מתחת לפני חובת חברי הנהלה להימנע ממצב של ניגוד עניינים.

⁵ לא מובן למה בכלל מציינים שמי שמעוניין להגיע יגיע. וכי אפשר שאדם יגיע אנוס על פי הדיבור? צריך להזמין ומי שלא רוצה חזקה שלא יגיע. אולם כשהמזמין מזמין בחצי פה" זה מעודד אי הופעה

איגוד הכדורסל בישראל בית הדין העליון

55. הכלל בדבר איסור הימצאות בניגוד עניינים החל על משרתי ציבור "הפך זה כבר... לחלק "מהמשפט המקובל נוסח ישראל" ויש לנהוג לפיו אף באין הוראת חוק הקובעת את תחולתו"⁶ משמעות הכלל היא :

מי שפועל בתוקף תפקידו למען אינטרס של אחר, חייב להימנע מניגוד בין אותו אינטרס לבין אינטרס שלו עצמו או אינטרס שיש לו במסגרת תפקיד אחר שהוא ממלא. אם נמצא עובד ציבור במצב שבו קיימת אפשרות ממשית של ניגוד עניינים בין מילוי תפקידו השלטוני לבין אינטרס אחר שיש לו, אם כפרט ואם כנושא תפקיד אחר, עליו למשוך את ידו מאותו עניין שלגביו קיימת אפשרות כזו.⁷

56. אלדד אקוניס, בהשתתפותו בהצבעה, נמצא בתווך שבין האינטרס של קבוצתו (שהוא אינטרס ישיר שלו) לבין האינטרס של האיגוד שהוא ממלא בו תפקיד של חבר הנהלה. די בכך שהוא היה נתון במצב שבו קיימת אפשרות ממשית של ניגוד בין שני האינטרסים כדי לחייב אותו להימנע מהשתתפות בחלק זה של הישיבה.

57. באת כוח האיגוד טוענת ובני הרצליה מחרה מחזיקה אחריה, שהשתתפות נציגי קבוצות בהנהלה נבחרת של האיגוד היא הכרחית וממילא עליהם ליטול חלק בהחלטות שעשויות להשפיע על קבוצותיהם. זה טיעון נכון אך אין בו כדי לשלול את החובה להימנע מניגוד עניינים במקום שהדבר בולט ומובהק. התופעה של השתתפות נציגי ארגונים אינטרסנטיים במוסדות ובגופים מייצגים ממונים או נבחרים היא תופעה רווחת ואף הכרחית. אין לגזור מזה שלא צריך לקבוע הסדרי ניגוד עניינים ולהימנע מן האיסור.

58. הקו המבחין בין המותר לאסור בכגון זה לפעמים נראה מעורפל. טול למשל שופט שנמנה עם חברי הוועדה לבחירת שופטים. כהונתו בתפקיד זה הכרחית. האם הוא רשאי להשתתף בתהליך הבחירה לכהונת שופט של קרוב משפחתו? ודאי שלא. האם הוא רשאי להשתתף בבחירה לבית המשפט שבו הוא מכהן? ודאי שכן. בין הא לדא יש גם תחומים אפורים. בעניינו נחצה קו האיסור ולדעתנו הקו ברור ומבורר⁸. חבל שאקוניס לא הבין שעליו להימנע מהשתתפות בחלק הדין הזה? וחבל גם שהוא לא נדרש לעשות כן.

⁶ בגץ 5575/94 מהדרין בע"מ ואח' נ' ממשלת ישראל ואח' (פסקה 10 לפסק הדין מפי השופט תיאודור אור) שם, שם⁷

⁸ ראו התייחסות דומה במצב דומה ברמה העקרונית בפסק דין מהדרין (הערה 6 לעיל)
⁹ אין שום קושי בהשתתפותו בחלקים אחרים של הישיבה כולל החלטה הנוגעת לליגות אחרות

איגוד הכדורסל בישראל בית הדין העליון

59. נטען שאין ראייה שאקוניס הפעיל השפעה לקבל החלטה נוחה לו. אכן אין ראייה כזאת (ראו עם זה את ההערה בעניין הפרוטוקול החסר). גם בלי ראייה, די באפשרות הממשית להימצאות במצב של ניגוד עניינים. העובדה שהייתה הצבעה פה אחד ושבהחלטה היה לאלדד אקוניס כוח של 10% ובהחלטה המאשררת – פחות מ-4% היא חסרת משמעות.

60. למעורבות של וורטיצקי אין שום משמעות והיא אינה עולה כדי ניגוד עניינים

נאותות מהותית של החלטה

61. למעלה מכאן חיווינו דעתנו שאם יימצא תהליך קבלת ההחלטה להיות סביר, לא יהיה מקום שנעביר את תוכן שיקול הדעת בשבט הביקורת השיפוטית, זולת במצב של אי סבירות ברורה ובולטת. עמד על כך השופט זמיר:

”אכן, חוסר סבירות היא עילה משפטית לביקורת החלטות של רשויות מנהליות, אולם העילה כפופה לסייגים. אחד הסייגים הוא שבית המשפט אינו מוכן להתערב בהחלטה מנהלית בעילה של חוסר סבירות, אלא רק כאשר ההחלטה היא כל כך בלתי סבירה עד שרשות סבירה לא הייתה יכולה לקבל אותה. פירושו של דבר שבית המשפט אינו אמור לשקול במאזניים את העמדה של העותרת כנגד העמדה של המשיבים כדי להחליט איזו עמדה סבירה יותר. אין זה תפקידו של בית המשפט, אלא תפקידם של המשיבים, שהרי החוק הקנה להם את סמכות ההחלטה, להם ולא לבית המשפט; במסגרת זאת הוקנה להם שיקול דעת, ושיקול הדעת חל גם על השאלה מהי העמדה הסבירה יותר בנסיבות המקרה¹⁰”

62. מתגובת האיגוד ומן העתירה נמצאנו למדים בדבר שלוש אפשרויות החלטה לכל הפחות:

- להפסיק את פעילות הליגה תוך צילום מצב הטבלה, לאפשר עלייה בלבד;
- להפסיק את פעילות הליגה תוך צילום מצב הטבלה בלי עליה ובלי ירידה;
- להשעות את פעילות הליגה ולקבל החלטה מסוג (א) או (ב) במועד מאוחר יותר

ההחלטה שהתקבלה היא החלטה מטיפוס (א)..

63. היועצת המשפטית של האיגוד הצביעה על שיקולי שונים בדבר הגיון ההחלטה וסבירותה. שתי הקבוצות המשיבות תמכו בשיקולים הללו. מנגד התאמץ בא כוח העותרת להסביר שהחלטה

¹⁰ בג"ץ 6406/00 בזק החברה הישראלית לתקשורת בע"מ נ' שר התקשורת

איגוד הכדורסל בישראל בית הדין העליון

מן הטיפוס השלישי סבירה יותר, במיוחד לאור המציאות הנרקמת לנגד עינינו של החזרת הפעילות בענפי הספורט השונים.

64. אלא שכאמור עלילות שיקול הדעת נתפנו להנהלה ולא לבית הדין.

מסקנות מסכמות

65. מקיבוצם של דברים מתבקש שבהחלטה נפלו פגמים בשני מישורים. המישור האחד הוא תהליך קבלת ההחלטה. התהליך הפגום מתחיל בהודעת זימון מעורפלת על כל הפגמים שתיארנו בה. המשכו בדיון שאיננו יודעים את תוכנו והאם בכלל התקיים דיון. האם נשקלו חלופות ומהו הגיון ההחלטה שהתקבלה. סופו של התהליך בפרוטוקול שרב בו הנסתר על הגלוי. העובדה שלעת הזאת היועמ"ש של האיגוד יודעת להציג את הגיון ההחלטה דבר דבור על אופניו אינה אומרת שדבריה משקפים את מה שהתרחש בדיון ואת שיקולי ההנהלה.

66. המישור השני הוא מישור ניגוד העניינים. הראנו שניגוד העניינים משפיע גם במצב שהוא חל על אחד מתוך עשרת חברי ההנהלה. פגם כזה עלול להוליך לביטול ההחלטה.

67. ייתכן שבהקשר להחלטה המתקבלת פה אחד בהשתתפות רוב מניין חברי ההנהלה (כפי ההתייצבות להחלטה המאשררת) ניתן היה להחיל את "עקרונות הבטלות היחסית" ומכוחו להשאיר על מכונה את ההחלטה. אולם מסיבות ההחלטה המאשררת נודעו לנו באורח חסר הרבה יותר מנסיבות ההחלטה. לא הוצג כל פרוטוקול. ממילא אין לנו כל דרך לבחון את תהליך קבלת ההחלטה המאשררת.

68. על אף מקבץ המסקנות האמור איננו יכולים לומר שההחלטה מבחינה מהותית לוקה בחוסר סבירות.

69. יתר על כן. דווקא על רקע ההתפתחויות של הימים האלה צריך לבדוק אם יש עוד היתכנות מעשית לחידוש משחקי הליגה הלאומית בכל מתכונת שהיא.

החלטה מסיימת

70. משבאנו לכאן החלטנו, בעיקר על בסיס האמור בפסקאות 68 ו-69 לעיל, שלא לבטל את ההחלטה. עם זה, ביחס להיבטים הנוגעים לחזרה לפעילות [סעיף 2(ב) ו-1(ג) לעיל] אנחנו מורים

איגוד הכדורסל בישראל בית הדין העליון

להחזירם לדיון בהנהלת האיגוד. הדיון יקיף את כל אפשרויות הפעולה. פסק דין זה אינו מכוון
ואף אינו רומז לכל תוצאה שהיא

הנחתנו היא שהדיון יקוים בהקדם.

ניתן היום ט"ז אייר, תש"ף (10 מאי, 2020) ויישלח לצדדים בדוא"ל

עו"ד עמנואל סלע
חבר בית הדין

עו"ד נתן מינקוביץ
חבר בית הדין

השופט (בדימוס) פרופ' עודד מודריק
אב בית הדין